

Bad Arolsen:
10 sierpnia 2020
Strona 1/6

Arolsen Archives Międzynarodowe Centrum Badań Prześladowań Nazistowskich

Arolsen Archives to międzynarodowe centrum informacji o prześladowaniach nazistowskich dysponujące największym na świecie archiwum, w którym zgromadzono dane o ofiarach nazizmu i osobach ocalałych. Arolsen Archives oferują dostęp do obszernej wiedzy w zakresie prześladowań nazistowskich, pracy przymusowej w czasach okupacji nazistowskiej, Holokaustu oraz skutków dyskryminacji i rasizmu. Ta instytucja, założona w roku 1947 przez aliantów, zebrała w ciągu dziesięcioleci dokumenty dotyczące wszystkich grup ofiar reżimu hitlerowskiego.

Zbiór gromadzący informacje na temat około 17,5 miliona osób został wpisany do Pamięci Świata UNESCO. Jest on ważnym źródłem wiedzy dla dzisiejszego społeczeństwa. Archiwum stanowi również fundament dla świata nauki i edukacji. Aby sprostać tym zadaniom, podjęto międzynarodową współpracę z Miejscami Pamięci, archiwami i instytucjami badawczymi.

Zasoby Arolsen Archives dzielą się na trzy główne zakresy tematyczne, które obejmują:

- dokumenty z nazistowskich obozów koncentracyjnych, gett i więzień
- dokumenty dotyczące pracy robotników przymusowych
- dokumenty z wczesnego okresu powojennego dotyczące osób przemieszczonych, osób ocalałych z Holokaustu, byłych więźniów obozów koncentracyjnych i robotników przymusowych z okresu okupacji hitlerowskiej. Do tego zawiera również informacje o osobach, które ze względów politycznych uciekły spod wpływów Związku Radzieckiego.

Do głównych zadań Arolsen Archives zalicza się:

- poszukiwanie i przekazywanie informacji osobom ocalałym i członkom rodzin ofiar terroru hitlerowskiego oraz naukowcom i dziennikarzom
- prowadzenie badań, programów edukacyjnych oraz działań na rzecz upamiętnienia ofiar
- a także przechowywanie, konserwowanie i inwentaryzowanie kluczowego zbioru dokumentów.

Arolsen Archives w liczbach:

- 17,5 miliona nazwisk udokumentowanych w Arolsen Archives
- 30 milionów dokumentów historycznych
- 26 milionów dokumentów online
- Ponad 3 miliony akt na temat losów poszczególnych ofiar nazizmu
- Około 16 000 zapytań rocznie dotyczących ponad 23 000 osób
- Każdego roku Arolsen Archives otrzymują zapytania z ponad 70 krajów
- Dokumentacja losów jest możliwa w ponad 50 procent przypadków

Obszerne Archiwum Cyfrowe

W roku 2019 Arolsen Archives we współpracy ze swoim partnerem, Międzynarodowym Instytutem Pamięci Ofiar Holokaustu Jad Waszem w Izraelu, uruchomiły nowe Archiwum Cyfrowe. Osoby z całego świata mogą odtąd przeszukiwać zasoby online w celu zrekonstruowania losów ofiar prześladowań nazistowskich. Baza danych zawiera bogaty zbiór dokumentów z obozów koncentracyjnych, w tym karty więźniów i zawiadomienia o śmierci. Znaleźć tu można również spory zbiór informacji o osobach przemieszczonych. W samym tylko pierwszym roku zasoby naszego Archiwum Cyfrowego przeszukało ponad pół miliona osób.

Archiwum Cyfrowe jest dostępne w języku niemieckim i angielskim. Można do niego przejść, klikając w ten link:

collections.arolsen-archives.org

Arolsen Archives uzyskały za swoje Archiwum Cyfrowe nagrodę „European Heritage Award / Europa Nostra Award 2020”, która stanowi najwyższe wyróżnienie Europy w dziedzinie dziedzictwa kulturowego.

Cytat:

»Nasze archiwum jest świadectwem zbrodni nazistowskich. Już wkrótce nie będzie wśród nas nikogo z ocalałych, kto mógłby opowiedzieć o wojennych wydarzeniach. Dlatego tak ważne jest to, by oryginalne dokumenty przekazywały ich historie następnym pokoleniom.«

Floriane Azoulay, dyrektor Arolsen Archives, mówi o znaczeniu Archiwum Cyfrowego.

Informacje uzupełniające

Rozbudowa Archiwum Cyfrowego

Trwają przygotowania mające na celu opublikowanie online wszystkich dokumentów i nazwisk do roku 2025. Zbiory są opracowywane w taki sposób, by dawały zrozumiały opis zawartości i umożliwiały wyszukiwanie podstawowe. Ostatnie, jeszcze niecyfrowane zasoby są równolegle skanowane, aby całość archiwum mogła być dostępna online.

Oferty dla członków rodzin ofiar

Co roku tysiące osób zwraca się do Arolsen Archives z prośbą o uzyskanie informacji na temat losów swoich najbliższych krewnych. Zapytania są przesyłane z całego świata, ponieważ reżim nazistowski doprowadził do rozłączenia wielu rodzin.

W przypadku gdy Arolsen Archives dysponują dokumentami dotyczącymi danej osoby, ich kopie są przesyłane do składającej zapytanie rodziny. Nawet jeżeli Arolsen Archives są w posiadaniu bardzo niewielu informacji, często mogą na ich podstawie udzielić członkom rodzin odpowiedzi na ważne pytania: Ile dni upłynęło pomiędzy deportacją danej osoby a jej zamordowaniem? Co dokumenty mówią o stosunkach panujących w obozie? Niekiedy dokumenty i informacje archiwalne wskazują, gdzie rodziny powinny poszukiwać dalszych śladów swoich najbliższych.

Oferty dla badaczy

Zbiory Arolsen Archives oferują duży potencjał w przypadku badań poświęconych zbrodniom nazistowskim i ich skutkom – stanowią odpowiedź w zakresie najróżniejszych pytań i wsparcie przy wytyczaniu nowych dróg. Są przedmiotem zainteresowań różnych grup badaczy, począwszy od lokalnych historyków-fascynatów, aż po naukowców akademickich, którzy wykorzystują do swojej pracy na przykład metody humanistyki cyfrowej.

Przy realizacji innowacyjnych projektów badawczych pomocne będą główne zakresy tematyczne Arolsen Archives: od historii obozów koncentracyjnych, a w szczególności więźniów KZ, poprzez roboty przymusowe w okresie okupacji hitlerowskiej, aż po drogi migracyjne i życiowe osób ocalałych i kwestie odszkodowań.

Arolsen Archives organizują dopasowane do potrzeb seminaria badawcze dla studentów oraz seminaria i warsztaty dla początkujących naukowców. Archiwum jest prezentowane w ramach wykładów podczas różnych konferencji i sympozjów. Wszystkie oferty mają

pobudzać do wyznaczania nowych dróg metodycznych i zachęcać do poznania potencjału archiwum.

Oferty dla pedagogów

Arolsen Archives rozwijają oferty edukacyjne oraz wspierają nauczycieli i edukatorów pozaszkolnych w ich pracy. Skupiają się przy tym na nauce tła historyczno-politycznego, edukacji wieloperspektywicznej i dbaniu o żywą kulturę pamięci.

Oferta edukacyjna Arolsen Archives obejmuje:

- warsztaty dla promotorów historii
- materiały i narzędzia edukacyjne
- konsultacje w zakresie funkcji edukacyjnej archiwów oraz wspieranie projektów edukacyjnych i inicjatyw mających na celu upamiętnienie ofiar

#StolenMemory: kampania i wystawa

W Arolsen Archives nadal znajduje się jeszcze ok. 2500 przedmiotów osobistych należących do byłych więźniów niemieckich obozów koncentracyjnych, są to m.in.: zegarki na pasku, zegarki kieszonkowe, pierścionki, portfele, zdjęcia rodzinne, przedmioty codziennego użytku, takie jak grzebień, puderniczki lub akcesoria do golenia itp. Często stanowią one ostatnią własność – są to przedmioty, które ofiary miały przy sobie w momencie aresztowania przez hitlerowców. Przedmioty należały do osób z ponad 30 krajów – wiele z nich pochodziło z Polski i byłego Związku Radzieckiego.

W roku 2016 Arolsen Archives zapoczątkowały kampanię mającą na celu zwrócenie tych skonfiskowanych pamiątek możliwie jak największej liczbie rodzin. Od tego czasu ponad 400 rodzin odzyskało osobiste przedmioty swoich bliskich – a tym samym wspomnienia o ofiarach prześladowań nazistowskich. #StolenMemory to wystawa, która w ramach obszernych plakatów pokazuje, jak duże znaczenie mają dla ludzi odzyskane przedmioty, i apeluje zarazem o przyłączenie się do akcji kolejnych ochotników.

Projekt crowdsourcingowy „Każde nazwisko ma znaczenie”

Arolsen Archives, przy współudziale około 1000 uczniów i uczennic, uruchomiły na początku 2020 roku projekt crowdsourcingowy „Każde nazwisko ma znaczenie”. Projekt polega na ręcznym wprowadzeniu do bazy danych nazwisk ofiar nazistowskich, które widnieją na dokumentach zgromadzonych w Archiwum Cyfrowym. Tylko w taki sposób będzie można przeszukiwać cyfrowe dokumenty według poszczególnych osób. Celem

Strona 5/6

projektu jest umożliwienie odnalezienia w Archiwum Cyfrowym Arolsen Archives nazwisk wszystkich ofiar.

Dzisiaj projekt ten, stanowiący kamień milowy, daje szansę aktywnego upamiętnienia tamtych wydarzeń, w którym wszyscy zainteresowani mogą wziąć łatwo udział bez wychodzenia z domu. Już w ciągu pierwszych trzech tygodni uczestnikom projektu udało się zdigitalizować ponad 150 000 nazwisk.

Wprowadzanie nazwisk do bazy danych pokazuje obrazowo osobom zaangażowanym w projekt ogrom tamtejszych zbrodni i tragedii – jest to aktywny, a zarazem ukierunkowany na przyszłość proces, dzięki któremu nazwiska będą na stałe dostępne online w bazie danych Arolsen Archives dla wszystkich zainteresowanych.

Arolsen Archives pomagają nauczycielom włączyć projekt „Każde nazwisko ma znaczenie” do ich lekcji i na zapytanie udostępniają materiały edukacyjne dla celów pracy przy projekcie.

Historia Arolsen Archives

W latach 1933–1945, będących okresem panowania narodowego socjalizmu, w Niemczech i państwach okupowanych podczas II wojny światowej deportowano i zamordowano miliony ludzi. Na potrzeby odnalezienia osób zaginionych oraz zrekonstruowania losów ofiar w Arolsen od wczesnych lat powojennych powstawał największy na świecie zbiór informacji o ofiarach zbrodni nazistowskich: W styczniu 1946 roku UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration/Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy i Odbudowy) przeniosła siedzibę Centralnego Biura Poszukiwań do położonego w północnej Hesji miasta Arolsen. 1 lipca 1947 roku mandat przeszedł w ręce IRO (International Refugee Organization / Międzynarodowa Organizacja Uchodźców). Jednostce nadano 1 stycznia 1948 roku nazwę „International Tracing Service”. Z początku ITS działała pod kierownictwem aliantów, w roku 1955 zadanie to przejęła Komisja Międzynarodowa. Na zlecenie Komisji jednostką ITS do końca 2012 roku kierował Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża (MKCK). W 2013 roku Komisja Międzynarodowa na stanowisko pierwszego dyrektora powołała amerykańską historyk, prof. dr Rebeccę Boehling. Od stycznia 2016 roku dyrektorem ITS jest Floriane Azoulay, pochodząca z Francji doświadczona ekspert w zakresie praw człowieka.

Badanie, opracowywanie i zabezpieczenie dokumentów dla przyszłych pokoleń: to zadania, które powstały na przestrzeni lat. Z chwilą udostępnienia nowego Archiwum Cyfrowego w roku 2019 instytucja zmieniła swoją dotychczasową nazwę na „Arolsen Archives – Międzynarodowe Centrum Badań Prześladowań Nazistowskich”.

A r o l s e n A r c h i v e s

International Center
on Nazi Persecution

Strona 6/6

Arolsen Archives są finansowane z budżetu Rzecznika Rządu ds. Kultury i Mediów (BKM). Nadzór nad pracą Arolsen Archives sprawuje nadal Komisja Międzynarodowa, składająca się z przedstawicieli jedenastu państw członkowskich (Belgii, Niemiec, Francji, Grecji, Izraela, Włoch, Luksemburga, Holandii, Polski, USA, Wielkiej Brytanii).